

Povezanost boravka u prirodi i razvoja odgovornosti prema prirodi u predškolskoj dobi

Tisanić, Barbara

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Zagreb, Faculty of Teacher Education / Sveučilište u Zagrebu, Učiteljski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:147:487721>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-11-20**

Repository / Repozitorij:

[University of Zagreb Faculty of Teacher Education - Digital repository](#)

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ

BARBARA TISANIĆ
DIPLOMSKI RAD

POVEZANOST BORAVKA U PRIRODI I RAZVOJA ODGOVORNOSTI
PREMA PRIRODI U PREDŠKOLSKOJ DOBI

Zagreb, rujan 2023.

SVEUČILIŠTE U ZAGREBU
UČITELJSKI FAKULTET
ODSJEK ZA ODGOJITELJSKI STUDIJ
Zagreb

DIPLOMSKI RAD

Ime i prezime pristupnika: Barbara Tisanić

TEMA DIPLOMSKOG RADA: Povezanost boravka u prirodi i razvoja
odgovornosti prema prirodi u predškolskoj dobi

MENTOR: prof. dr.sc. Nada Vijtiuk

Izjava o izvornosti diplomskog rada

Izjavljujem da je moj diplomski rad izvorni rezultat mojeg rada te da se u izradi istoga nisam koristila drugim izvorima osim onih koji su u njemu navedeni.

(vlastoručni potpis studenta)

Zagreb, rujan 2023.

SADRŽAJ

1. UVOD	1
2. STANJE U PRIRODI	2
3. PRIRODA I ČOVJEK	3
3.1. Priroda, igra i dijete	3
3.2. Vrste igara u prirodi	4
4. NACIONALNI KURIKULUM ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE	4
4.1. Poticajno prostorno- materijalno okruženje vrtića	5
4.2. Poticajno socijalno okruženje vrtića	5
5. ŠUMSKA PEDAGOGIJA	6
6. OKRUŽENJE KAO TREĆI ODGOJITELJ	7
7. ŠUMSKA PEDAGOGIJA U PRAKSI	8
8. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA.....	9
8.1. Cilj istraživanja	9

8.2. Metode istraživanja	10
8.3. Rasprava i rezultati	15
9. ZAKLJUČAK	14
LITERATURA	16

SAŽETAK

Ovaj rad objedinjuje definicije o razvoju djeteta, znanstvene činjenice o ekološkim problemima (klimatske promjene, pretjerana potrošnja prirodnih izvora itd.) i činjenice dobivene anketom namijenjenoj odgojiteljima i roditeljima na temu boravka u prirodi i poznavanju dobrobiti boravka u prirodi. Ovim radom dobiva se uvid, kako u stanje u hrvatskim vrtićima tako i stanje u domovima. Odnosno, dobiva se jasnija slika o snagama ali i slabostima na kojima se treba poraditi vezano uz temu “Boravka u prirodi i razvoja odgovornosti prema prirodi u predškolskoj dobi.” Naglašava se kompleksnost navedene teme i aspekti koje ona sadrži: stvaranje preduvjeta za inovativno učenje, osiguravanje raznovrsnog okoliša, materijala i poticaja te usađivanje ekoloških vrijednosti.

Za cjelokupni djetetov razvoj osjetljivosti prema prirodi i važnosti boravka u prirodi zaslužni su roditelji, odgojitelji, vršnjaci te, okolina u kojoj dijete raste i razvija se.

Ključne riječi: priroda, dijete, roditelj, odgojitelj, okolina

SUMMARY

This paper combines definitions about children development, scientific facts about environmental problems (climate change, excessive consumption of natural resources, etc.) and results of the poll that was made for educators and parents on a subject about children spending time in nature and their knowledge about benefits of spending time in nature. With this paper we have a better look regarding our Kindergartens and our homes and their attitude towards this subject “Being in nature and developing responsibility towards nature in preeschool age”. It faces the complexity of this subject, ie. The complexity of creating the preconditions for innovative learning, ensuring a diverse environment, a wealth of materials and instilling environmental value.

Key words: nature, child, parent, preeschool teacher, environment

UVOD

Od davnina čovjeka se opisuje kao biće koje se kreće u prirodi, boravi u prirodi, dobiva hranu iz prirode te iz prirode i potječe. Poznato je da čovjek bez prirode ne postoji, ali priroda bez čovjeka postoji. To pokazuje koliko je važno da čovjek brine o prirodi koja je izvor života i čovjekova opstanka. Znanstveno su dokazane dobrobiti i povezanosti čovjeka i prirode. Priroda utječe na tjelesni, kognitivni i intelektualni razvoj čovjeka. Kretanje u prirodi evolucijski je urođeno čovjeku. Kretanje kao prvobitna potreba i stimulacija djeteta omogućava djetetu razvoj brojnih i formiranje novih sinapsi, tj. novih neuronskih veza koje utječu na intelektualni razvoj djeteta (Rajović, 2017.).

Također, svakodnevni boravak djeteta na zraku jača njegov imunitet i ima brojne dobrobiti na cjelokupni djetetov razvoj. Dijete boravkom na zraku razvija svoje motoričke sposobnosti putem brojnih igara na otvorenom, trčanjem, penjanjem, provlačenjem itd. (Permoser, 2020.). Na taj način razvija spretnost, brzinu, snagu, preciznost, agilnost, fleksibilnost i mnoge druge motoričke sposobnosti. Također, povećava se djetetova snaga i izdržljivost. Djeca boravkom na zraku, kretanjem u prirodi upoznaju i vlastito tijelo.

Cilj ovog rada je osvijestiti zajednicu na važnost boravka djece u prirodi i dobrobiti koje im boravak u prirodi donosi na cjelokupni rast i razvoj. Nadalje, te pomoću ankete istražiti količinu vremena koje dijete provodi u prirodi tijekom boravka u vrtiću i s roditeljima u slobodno vrijeme. Osim toga pokušat će se utvrditi educiranost roditelja i odgojitelja o važnosti boravka u prirodi. Pomoću dobivenih rezultata nastoji se uvidjeti stanje u hrvatskim vrtićima, domovima i zajednicama tj. dobiti širu sliku o tome koliko “naša” djeca i cjelokupna zajednica brine o očuvanju prirode, zdravom načinu života i koliko je potrebna edukacija o navedenoj temi.

1. STANJE U PRIRODI

Klimatske promjene, onečišćenje zraka i vode, „zakiseljavanje“ oceana, degradacija tla i gubitak bioraznolikosti uzrokuju složene društveno-ekološke izazove, a ekološki problemi rastu alarmantnom brzinom diljem svijeta (Biber, Cankorur, Guler, Demir, 2022.).

Znanstvenici koji se usredotočuju na ove nepovoljno promjenjive uvjete u svijetu navode da je zdrav, otporan i funkcionalan ekosustav neophodan za sva živa bića. Europska agencija za okoliš navodi kako se stanje u prirodi pogoršava, te se biljna i životinjska staništa sve više zagađuju i uništavaju. Navodi kako je samo 15% staništa u dobrom stanju (Europska komisija /EACEA (2019.))

EU radi na novim aktovima i pravilima sa ciljem obnove prirode. Navode ciljeve obnove za:

- šume
- rijeke
- poljoprivredne ekosustave
- urbana područja
- degradirana zemljišta
- morska staništa (Europska komisija /EACEA (2019.))

Svjesni da priroda osigurava život, resurse i da njezina kvaliteta znatno opada, EU i njezine članice ulažu velike napore s ciljem zaštite prirode i bioraznolikosti. Svojim strategijama i politikama aktivno rade na obnovi i očuvanju prirode i njene bioraznolikosti.

Prema EU; Svjetski gospodarski forum procjenjuje da polovica svjetskog BDP-a (oko 40 bilijuna eura) ovisi o prirodnom okolišu i njegovim resursima. Građevinski i poljoprivredni sektor, zatim prehrambena industrija i industrija pića ovise o prirodi, te u okviru svjetskog gospodarstva zajedno ostvaruju gotovo 7,3 bilijuna eura (Europska komisija /EACEA (2019.))

Čovjek svojim aktivnostima onečišćuje i mijenja biljna i životinjska staništa, te utječe na klimatske promjene, narušavajući tako sve vrste i ekosustave. Znanstvenici procjenjuju da je

trenutačno u svijetu jedan milijun vrsta biljaka, insekata, ptica i sisavaca u opasnosti od izumiranja (Cambridge University (2022.)).

2. PRIRODA I ČOVJEK

“Postoji izvrstan učitelj, ako ga razumijemo: to je priroda” (Kleist. Čovjek je dio prirode, te svojim postojanjem aktivno utječe na nju. Korištenjem izvora i energije, čovjek mijenja okoliš, odnosno zagađuje ga. Povećanjem broja stanovnika, povećava se i potrošnja energije i dolazi do zagađenja okoliša. Iz toga proizlaze pitanja vezana uz održivost, zagađenje i očuvanje okoliša, načini sprječavanja i, najvažnije, edukacije odnosno obrazovanje o prethodno navedenim temama. Kako bi zaštitili okoliš i povećali brigu o očuvanju prirode, potrebne su zajedničke snage, velike promjene u ljudskom ponašanju vezane uz onečišćenje okoliša, pretjeranu/masovnu proizvodnju i individualne postupke. Također, od iznimne je važnosti obrazovanje o okolišu, održivosti i očuvanju prirode od najranije dobi tj. predškolske dobi.

2.2. Priroda, igra i dijete

Djeca su stvaratelji vlastitog znanja, odnosno djeca istražujući uče. Boravak u prirodi djetetu pruža niz mogućnosti igre i želju za istraživanjem. Igra u prirodi povoljno utječe na djetetov kognitivni, motorički, emocionalni i cjelokupni rast i razvoj (Šagud, 2002.)

Igra ima veliku vrijednost u životu djeteta. Prema programskom usmjerenju odgoja i obrazovanja predškolske djece igra se navodi kao aktivnost koju dijete prilagođava svojim potrebama i mogućnostima te u kojoj dijete postiže ono što još ne može u stvarnosti, pridržava se pravila koje je samo odabralo, ponavlja, rješava probleme, izražava osjećaje i prevladava unutarnje “borbe” (Slunjski, 2013.). Dijete igrajući se istražuje, eksperimentira, zamišlja, kombinira. Igram dijete razvija osjećaj sigurnosti, samopoštovanja, samostalnosti, samokontrole i stvaralačkog pristupa problemu.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje (2014.) navodi kako dijete uči kroz igru, osnažuje svoj organizacijski i istraživački potencijal i naglašava važnost interakcije djeteta s drugom djecom i odraslima koji će ih u toj aktivnosti na primjeren način

podržati. Ovo pokazuje koliko je bitno da dijete bude podržano, motivirano od svoje okoline, suprotno tome neće se moći razviti u kompetentno biće s ispunjenim punim potencijalom.

2.2 Vrste igara u prirodi

Uobičajena podjela igre dijeli se na:

- Funkcionalna igra – osnovna vrsta igre, dijete koristi predmete za igru, te svojim dijelovima tijela koristi neki predmet
- Simbolička igra – koja predstavlja igru u kojoj dijete pojedini predmet koristi kao neki drugi npr. Papučicu koristi kao telefon
- Jezične igre – rime, pjesmice, neophodne za djetetov jezični razvoj
- Igre s pravilima – prema određenim pravilima, djeca školske dobi
- Kreativne igre – potiču divergentno mišljenje, rješavanje problema (razne likovne igre, slagalice) (Duran, 2002.).

Sve navede vrste igara mogu se provoditi i u prirodi. Primjerice, funkcionalnom igrom dijete će koristiti neke predmete iz prirode, simboličku igru može osmisliti pomoću pojedinih materijala (lišće, grane, pijesak, cvijeće, kamenje itd.). Terenskom nastavom odgojitelji koriste igre s pravilima, jezične igre čitajući priče u šumi, pjevanje pjesmica o prirodi, zadavanjem različitih zadataka, zagonetki. Bezbroj je mogućnosti, a što je najvažnije, dijete samoinicijativno započinje istraživanje te zbog velike količine nestrukturiranog materijala budi se djetetova znatiželja.

3. NACIONALNI KURIKULUM ZA RANI I PREDŠKOLSKI ODGOJ I OBRAZOVANJE

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje službeni je dokument Republike Hrvatske. Također, svaki vrtić ima vlastiti kurikulum, kojeg karakteriziraju osobitosti, kultura, okolina u kojoj se vrtić nalazi. Djelatnici vrtića sukladno tome grade

kvalitetnu odgojno-obrazovnu praksu u skladu sa vlastitim znanjima, motiviranošću i željom za unapređenjem. Kurikulum vrtića sadrži pravila, programe, kulturu vrtića, okruženje - prostorno-materijalno i socijalno (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, „Narodne novine“, broj 05/15).

3.1. Poticajno prostorno- materijalno okruženje vrtića

Poticajno prostorno-materijalno okruženje služi kao glavni izvor učenja sa sudionicima (odraslima i ostalom djecom). Učenje djeteta odvija se holistički odnosno integrirano. Važan je raspored i promišljenost materijala koji se nude djeci, kako bi ih potaknulo na rješavanje i otkrivanje, eksperimentiranje. Potrebna je raznovrsnost materijala, kako bi svako dijete imalo priliku za istraživanje. Valja imati na umu da je svako dijete individua i na različitim razvojnim mogućnostima.

U Nacionalnom kurikulumu za rani i predškolski odgoj i obrazovanje spominje se pojam “multisenzoričnog” učenja, odnosno “istraživanje i angažiranje različitih senzoričkih modaliteta (miris, zvuk, ton, melodija, pokret, tekstura itd.) Prostor treba biti organiziran na način da se svako dijete koje boravi u tom prostoru, osjeća ugodno kao u vlastitom domu.

3.2. Poticajno socijalno okruženje vrtića

Poticajno okruženje u vrtiću ne tvore samo materijali koji se nalaze u njemu, već i odnosi koji “vladaju” tim prostorom. Odnosi koji trebaju biti pozitivni i “odisati” poštovanjem i prihvaćanjem. Djeca uče promatranjem odraslih, takozvano “učenje po modelu” (Slunjski, 2008). Poznato je da je dječji mozak poput spužve. To zaista i je tako, jer dijete upija ono što se nalazi u njegovoj neposrednoj blizini. Na primjer komunikaciju između odgojitelja i roditelja, odnos odgojitelja prema djeci, način ponašanja, kretanja. Oni imitiraju, usvajaju oblike kako one pozitivne tako i negativne.

Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje navodi kako „suradnja odgojitelja međusobno te odgojitelja s drugim stručnim djelatnicima vrtića izravno se odražava na kvalitetu komunikacije i suradnju djece koja je potrebna za stjecanje njihovih socijalnih, intelektualnih i drugih iskustava i izgrađivanje socijalne kompetencije.“ (Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje, NN br. 05/2015, čl. 5.1.).

Djetetu okruženje predstavlja mjesto za zajedničko (suradničko) učenje, razmjenu ideja, znanja, raspravu i međusobno razumijevanje. Dijete u prethodno navedenom okruženju može razviti autonomiju, razviti samopouzdanje, preuzeti inicijativu i odgovorno ponašanje kako prema sebi tako i prema svojoj okolini. Ono se razvija u okruženju koje ga cijeni, poštuje i uvažava njegove želje i potrebe.

4. ŠUMSKA PEDAGOGIJA

Postoje brojne vrste pedagogija, no pedagogija s kojom se ljudi na ovom području tek upoznaju i dobiva sve više na važnosti jest “šumska pedagogija.” Šumska pedagogija se definira kao odgoj i obrazovanje o šumama i prirodi (Grušovnik, 2022.) Kroz iskustveno učenje se želi razviti pozitivan stav prema prirodi. Odnosno, pedagogija koja ima u cilju povezivanja djeteta sa prirodom, daje naglasak na slobodu djeteta u vlastitom istraživanju svijeta oko sebe i načinu ophođenja sa prirodom. Ova pedagogija potiče:

- kreativnost,
- inovativnost,
- znatiželju,
- samopouzdanje,
- samostalnost,
- solidarnost,
- odgovornost,
- suradljivost i dr.

Učenje je najbolje u uvjetima slobodne igre, u slobodnom kretanju i istraživanju dolazi do najviše razine kreativnosti, te se razvijaju brojne dobrobiti djeteta među kojima je samostalnost (Klarin,2017.). Također, proces učenja je mnogo važniji od samog ishoda, način na koji će dijete na individualni i samostalni način nešto spoznati ima mnogo veću težinu od toga da mu se samo “nametne” način.

5. OKRUŽENJE KAO TREĆI ODGOJITELJ

Pedagogija koja ističe važnost okruženja kao odgojno-obrazovnu ulogu i navodi kako je okruženje treći odgojitelj je Reggio. Reggio pristup karakterizira:

- razvoj individualnih potencijala
- sloboda izbore
- učenje istraživanjem i otkrivanjem

“Reggio” pristup karakterizira slika djeteta kao subjekta koji ima prava od rođenja i sposoban je za učenje kroz “tisuću jezika”. Odnosno tisuću načina učenja, izražavanja, razmišljanja i razumijevanja znanja. Začetnik “Reggio” pristupa je Loris Malaguzzi (Balaguer 2014.).

Osnovna načela “Reggio” pristupa:

- Slika o djetetu kao kompetentnoj osobi
- Kvalitetni odnosi i interakcije važni su unutar svih dijelova sustava
- Vrijednost uloge materijala
- Shvaćanje prostora kao trećeg odgajatelja
- Shvaćanje djece i odgojitelja kao partnera učenja
- Odstupanje od propisanog kurikuluma u korist omogućavanja i pridržavanja procesa učenja
- Vrijednost dokumentiranja odgojno-obrazovnog procesa
- Simbolički jezici djeteta

U “Reggio” pristupu naglasak se stavlja na odgojitelja kao poticatelja u učenju, odnosno motivira djecu na slobodnu igru, te na taj način razvijaju samostalnost. Za razliku od ostalih vrtića koji koriste tradicionalni način koji karakterizira poslušnost djeteta i nametnuti način učenja. Ovim načinom djeca nemaju prilike za razvoj vlastite kreativnost, samostalnosti i samopouzdanja.

6. ŠUMSKA PEDAGOGIJA U PRAKSI

Dječji vrtić "Dobri" nalazi se na zapadnom dijelu Zagreba u blizini Park-šume Grmoščica. Udaljenosti 15 minuta hoda, odnosno 1,3 km. Tu povlasticu dobro koristi, na način da organizira izlete, radionice i terensku nastavu za polaznike svog vrtića. Ne postoji fiksni raspored, već se posjeti šumu organiziraju po dogovoru s kolektivom (odgojitelji, voditeljica...) sukladno sa vremenskom prognozom i mogućnostima. Posjeti šumi se organiziraju nekoliko puta mjesečno.

Djelatnici vrtića upoznati su sa dobrobitima boravka djece u prirodi, te se neprekidno educiraju. Suradnja s Udrugom za prirodu, okoliš i održivi razvoj "Sunce" rezultirala je brojnim edukacijama, sastancima koji djelatnicima pružaju konstantno usavršavanje vezane uz upoznavanje s ekološkim problemima današnjice te mogućnostima odgoja i obrazovanja djece za okolišno-odgovorno i savjesno postupanje.

Djeca boravkom u šumi imaju bezbroj mogućnosti istraživanja i igre. U doticaju s prirodom budi se samoinicijativna želja za istraživanjem, kreativnost, djeci se pruža neometano kretanje, trčanje što povoljno utječe na njihov tjelesni i kognitivni razvoj (Uzelac, Božić, 1999.) Uz svjež zrak, djeca boravkom na Suncu jačaju organizam, vitamin D sudjeluje u izgradnji kostiju, stanica i smanjuje upalne procese u organizmu.

Osim povoljnih utjecaja na fizički razvoj djeteta, šuma djetetu omogućuje i pozitivan razvoj, kako emotivan tako i kognitivan. U šumi se djeca osjećaju sretno, smiju se, trče, grade samopouzdanje kada uspiju savladati neku prepreku (preskočiti granu, provući se kroz grmlje, popeti se na strmo uzvišenje...). Pregršt je mogućnosti i djeteta u prirodi "cvijeta" za razliku od zatvorenog prostora gdje mu je ograničeno kretanje i ograničeni su materijali, poticaji, koji ponekad dovode do toga da djeteta nije motivirano.

Slika 1. odlazak na Grmoščicu

Izvor: DV Dobri (2023.)

Slika 2. Park-šuma Grmoščica

Izvor: DV Dobri (2023.)

7. METODOLOGIJA ISTRAŽIVANJA

8.1 Cilj istraživanja

Anketa je namijenjena odgojiteljima i roditeljima s ciljem uvida u njihovo znanje, odnosno osviještenost roditelja i odgojitelja na temu boravka djece u prirodi, važnosti iste, te načinima primjene. Također se nastoji utvrditi njihova percepcija zadovoljstva vezano uz boravak djece u prirodi (vremenski i koliko učestalo).

8.2. Metode istraživanja

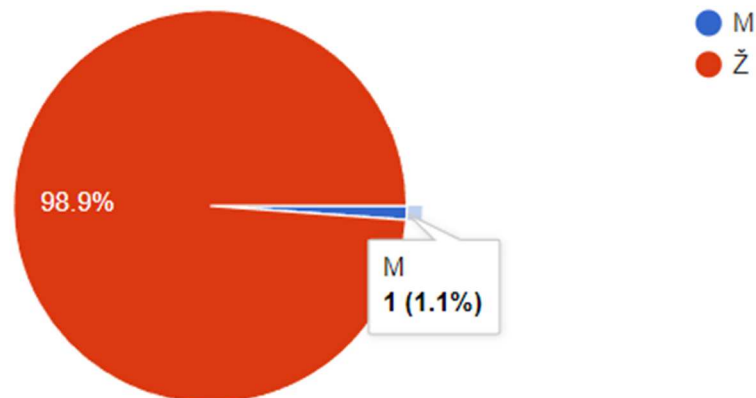
Istraživanje „Povezanost boravka u prirodi i razvoja odgovornosti prema prirodi u predškolskoj dobi“ je kvantitativno, provedeno je putem anketnog upitnika- putem online obrasca tj. Google obrasca (“online” alata za izradu obrazaca).

Istraživanje je provedeno od srpnja do rujna 2023.godine

8.3. Analiza i obrada prikupljenih podataka

Spol

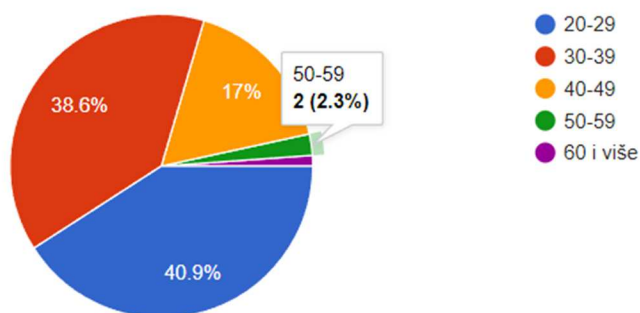
88 responses

Grafikon 1. Spol

Na grafikonu se vidi ukupni broj ispitanika, odnosno 88. Anketni upitnik su većinom odgovarale žene koje čine 99% ispitanika.

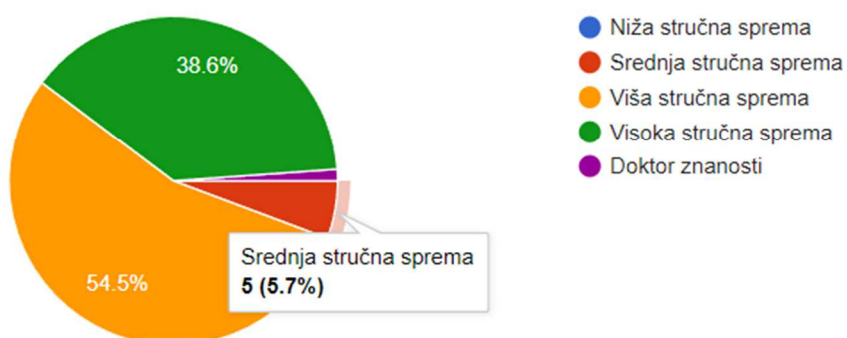
88 responses

Grafikon 2.

Na grafikonu se može vidjeti kako je većina ispitanika mlađa od 30 godina. Zatim slijedi dobna skupina od 30-40 godina.

88 responses

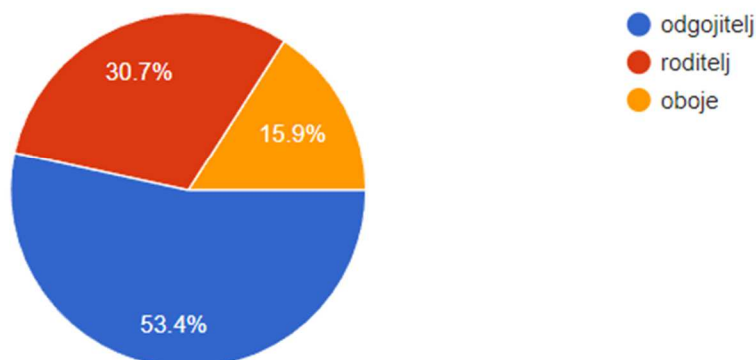

Grafikon 3. Stupanj obrazovanja ispitanika

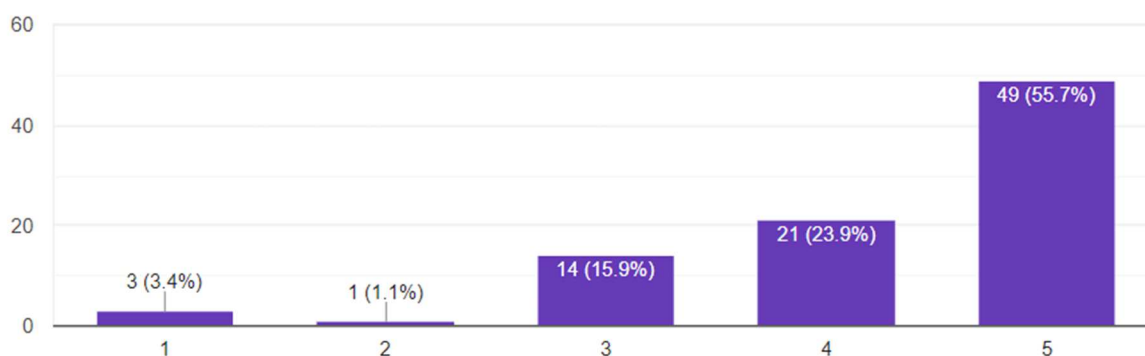
Ovaj grafikon pokazuje da više od pola (54.5%) ispitanika ima završen preddiplomski studij, odnosno steklo je naziv sveučilišnog prvostupnika (viša stručna sprema). Dok 38.6% ima akademski naziv magistre (visoku stručnu spremu).

Prikazuje da su više od pola ispitanika odgojitelji, dok su 30% ispitanika roditelji.

88 responses

Grafikon 4. Odnos ispitanika

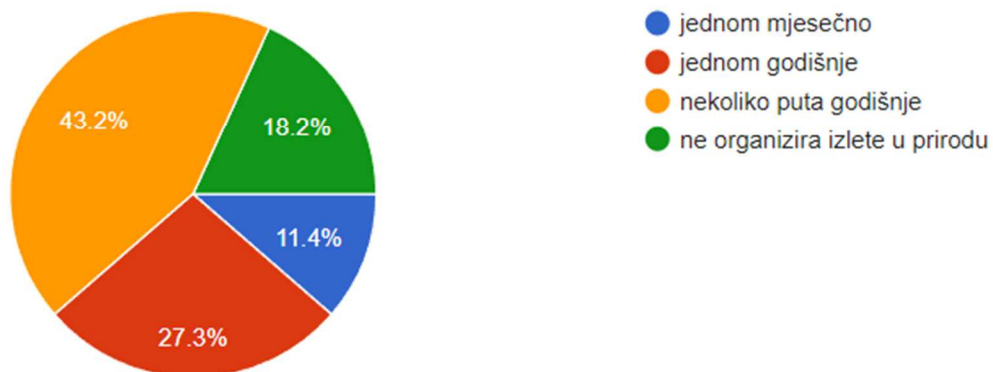

Grafikon 5. Upućenost u navedenu temu

Ovaj grafikon prikazuje kako je 55% ispitanika upućeno, odnosno ima neko predznanje o dobrobitima djece u prirodi. Gdje broj 1 predstavlja minimalno/slabo znanje o navedenoj, a broj 5 predstavlja veliku upućenost u navedenu temu.

Koliko izleta u prirodu organizira vrtić koje polazi Vaše dijete/ vrtić u kojem radite?

88 responses

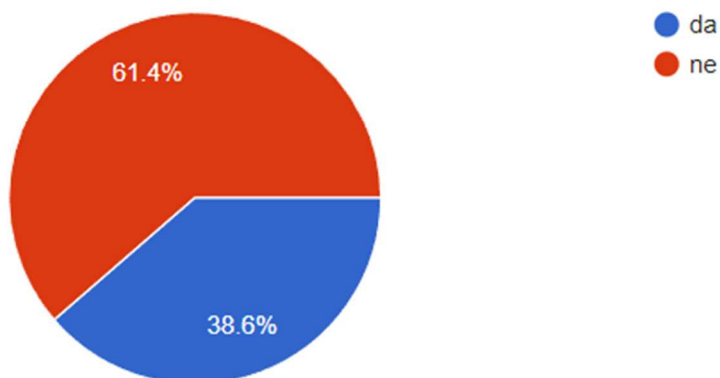

Grafikon 6. Boravak u prirodi

Ovaj grafikon prikazuje da samo 11% ispitanika tvrdi kako njihov vrtić (u kojem rade/ili koje polazi njihovo dijete) organizira izlete u prirodi svaki mjesec. A čak 18% ispitanika tvrdi kako njihov vrtić ne organizira izlete u prirodu.

Mislite li da Vaše dijete/djeca iz skupine dovoljno borave u prirodi?

88 responses

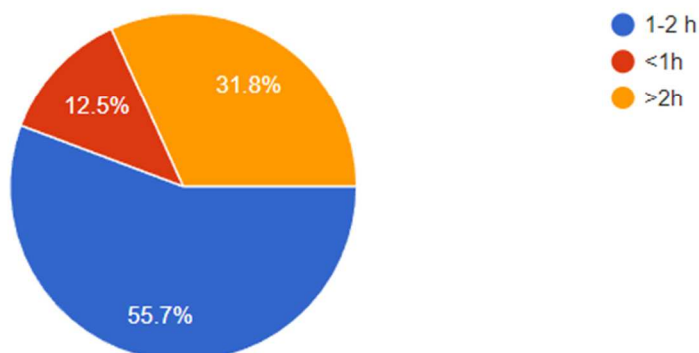

Grafikon 7. Boravak u prirodi

Ovaj grafikon prikazuje da 61% ispitanika misli da njihovo dijete/djeca iz vrtićke skupine ne borave dovoljno u prirodi, a samo 38% misli da dovoljno borave u prirodi.

Koliko vremena dnevno Vaše dijete/djeca iz skupine provedu na otvorenom (u doticaju sa prirodom)?

88 responses

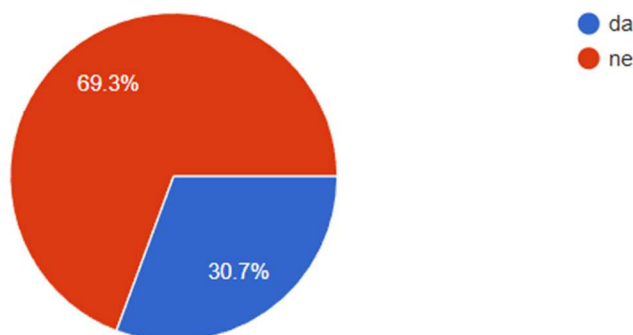

Grafikon 8. Vrijeme boravka na zraku

Ovaj grafikon prikazuje da 55% ispitanika tvrdi kako njihovo dijete/djeca iz vrtićke skupine provode samo 1-2 h dnevno na otvorenom ili u doticaju sa prirodom. Dok samo 31.8% navodi kako djeca provode više od 2h dnevno na otvorenom, te 12.5% navode kako djeca provode manje od 1h na otvorenom.

Mislite li da su djeca dovoljno educirana u odgojno-obrazovnoj ustanovi o ovoj temi?

88 responses

Grafikon 9.

Grafikon prikazuje kako i roditelji i odgojitelji misle da djeca nisu dovoljno upućena u navedenu temu, odnosno čak 69% to tvrdi.

8.3. Rasprava i rezultati

Pomoću prikupljenih podataka možemo zaključiti kako se većina ispitanika slaže da je tema vezana uz boravak djece u prirodi od iznimne važnosti. Također, da se nedovoljno usredotočuju kako roditelji tako i odgojitelji, tj. da bi trebali pridati veću pažnju i poduzeti mjere da se djeca u ovom dobu provode više vremena u prirodi.

ZAKLJUČAK

Analizom istraživanja možemo ustanoviti kako je svjesnost o dobrobitima boravka djece u prirodi, velika, no, djelovanje je ono na što se treba staviti naglasak. Počevši od vlastitog primjera. Roditelji i odgojitelji koji predstavljaju djetetovu najbližu okolinu, imaju veliku odgovornost na stvaranju pozitivnog primjera koji ostavlja “trag na djeci”. Njihova zadaća je poticati dijete na učenje i omogućiti im raznovrsnost materijala, priliku za samoinicijativnim učenjem i spoznavanjem svijeta oko sebe. Suradnjom odgojitelja i roditelja dijete će imati čvrst temelj za kvalitetno učenje, a ta suradnja će rezultirati pozitivno na djetetov cjelokupni rast i razvoj.

Prikazani grafovi pokazuju da su i roditelji i odgojitelji svjesni da djeca nedovoljno borave u prirodi, te da nisu dovoljno kognitivno stimulirana, odnosno informirana od strane vrtića te od strane obitelji o navedenoj temi. Pojedinac treba osvijestiti važnost navedene teme, početi primjenjivati znanje u praksi, te na taj način i pristupiti djeci i svojim primjerom im pokazati koliko je neophodno za ljudsko zdravlje da se boravi u prirodi.

Dijete uči po modelu, odnosno iz najuže okoline, te je od iznimne važnosti za njegov cjeloviti rast i razvoj, da ta okolina bude “zdrava” i podržavajuća. Ukoliko dijete odrasta u okolini i s modelom koji njeguje temeljne vrijednosti, svojim pozitivnim primjerom pokazuje i utječe na druge oko sebe, možemo biti sigurni kako će i dijete nastaviti slijediti taj pozitivan primjer.

Priroda pomaže djetetu da se razvija, potiče djetetovu znatiželju i kreativnost. Dijete istražujući svijet oko sebe, istražuje i vlastite snage i mogućnosti. Znatiželja je urođena svakome djetetu te im mi trebamo pružiti mogućnost da istražuju novi i nepoznati svijet koji ih okružuje kako bi razvili svoj pun potencijal.

Djeca boravkom u prirodi osjećaju istinsku radost jer se mogu neometano kretati, eksperimentirati i upoznavati ljepote prirode. Odgojitelji i roditelji, vlastitim primjerom

potiču djecu da njeguju prirodu, brinu za sva živa bića, razvijaju odgovornost i empatiju, na taj će način djeca postati čuvari njihove i naše bolje budućnosti. (Rajšp, Fošnarič,2014.)

LITERATURA

1. Biber, Cankorur, Guler, Demir *Investigation of environmental awareness and attitudes of children attending nature centred private kindergartens and public kindergartens* (2022) Cambridge University Press
2. Duran, Mirjana; *Dijete i igra*, Naklada Slap, Zagreb 2002.
3. EKOLOGJA – Korak bliže djetetu, Zbornik radova stručnog znanstvenog skupa Uzelac, V. i Božić, Ž. , Rijeka 1999.
4. Europska komisija /EACEA (2019.) – Ključni podaci o ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju u Europi – izdanje 2019. Eurydice, Luksemburg
5. Grušovnik, *Djeci je potrebna šuma*, Varaždinski učitelj- digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje, 2022.
6. Klarin, M. , *Psihologija dječje igre*, Sveučilište u Zadru, 2017.
7. Kleist, *The School of Days; and the Traumas od Education*, Wayne State Univ. Press 1999.
8. Nacionalni kurikulum za rani i predškolski odgoj i obrazovanje u («Narodne novine«, broj 10/97, 107/07 i 94/13)

9. Permoser, Silvija; *Učionica u prirodi*, Varaždinski učitelj- digitalni stručni časopis za odgoj i obrazovanje br.4. 2020.
10. Rajšp, Fošnarič; *Environmental Education and Its Impact on Children*, Hrvatski časopis za odgoj i obrazovanje, Vol. 16 No. 1, 2014.
11. Slunjski E. *Dječji vrtić, zajednica koja uči, mjesto dijaloga, suradnje i zajedničkog učenja*, Zagreb :Spektar Media, (2008.)
12. Slunjski, E. ; *Tragovima dječjih stopa*, Profil, Zagreb 2013.
13. Šagud, Mirjana; *Odgajatelj u dječjoj igri*, Školske novine, Zagreb 2002.
14. Uzelac, Vodopivec; Anđić – *Djeca – odgoj i obrazovanje – održivi razvoj*, Zagreb 2014.
15. Zakon o predškolskom odgoju i naobrazbi/ Državni pedagoški standard (2008.)

Internetski izvori

1. Balaguer , *Utjecaj Lorisa Malaguzzija*, 2014.
<https://hrcak.srce.hr/file/213997>
2. Europsko Vijeće i Vijeće EU <https://www.consilium.europa.eu/hr/infographics/state-of-eu-nature/>
3. Cambridge University (2022.) Cambridge University Press
<https://www.cambridge.org/core/journals/australian-journal-of-environmental-education/article/investigation-of-environmental-awareness-and-attitudes-of-children-attending-nature-centred-private-kindergartens-and-public-kindergartens/0E96164EF71E494AAEC74923EE7C405D>

